



АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ

01 серпня 2024 р.

Київ

№ 7-рк

Акціонерне товариство
«Українська залізниця»

Про надання рекомендацій щодо здійснення заходів, спрямованих на запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції

Антимонопольний комітет України, розглянувши подання Департаменту досліджень і розслідувань ринків невиробничої сфери від 07.06.2024 № 130-07/236-п та відповідні матеріали,

ВСТАНОВИВ:

1. ПРЕДМЕТ РЕКОМЕНДАЦІЙ

- (1) Антимонопольний комітет України (далі – Комітет) надає рекомендації акціонерному товариству «Українська залізниця» (далі – АТ «Укрзалізниця») у порядку, передбаченому статтею 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», з метою формування та реалізації конкурентної політики, сприяння розвитку конкуренції, здійснення заходів, спрямованих на запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.
- (2) В Антимонопольному комітеті України на виконання доручення Голови Комітету від 05.02.2024 № 13-01/154 здійснено заходи державного контролю за дотриманням АТ «Укрзалізниця» законодавства про захист економічної конкуренції під час закупівлі товарів та послуг (далі – Заходи).
- (3) Підставою для здійснення Заходів було звернення Асоціації українських банків (далі – Асоціація) від 29.08.2022 № 01.06/1038 (вх. № 8-01/10610 від 29.08.2022) щодо запобігання порушенню законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді обмеження постачальників АТ «Укрзалізниця» у виборі фінансових установ (банків) для оформлення банківської гарантії (далі – Звернення)¹.
- (4) Відповідно до інформації, наведеної у Зверненні, у додатках до тендерної документації АТ «Укрзалізниця» та його підрозділів, як, наприклад, Філії «Центр забезпечення виробництва» АТ «Укрзалізниця», що регламентують вимоги до банківських гарантій,

¹Під час проведення Заходів до Комітету надійшло звернення Асоціації (повторно) від 10.06.2024 № 01.06/380т (вх. № 8-01/7902 від 10.06.2024) та ПАТ «БАНК ВОСТОК» від 10.06.2024 № 04/2/4111 (вх. № 11-01/7897 від 10.06.2024) з аналогічного питання.

зазначаються вимоги до банківських установ, які можуть надавати такі гарантії, а саме: «Банківська гарантія має бути видана однією з наступних фінансових установ:

- банком, у якому держава прямо чи опосередковано володіє часткою понад 75 (сімдесят п'ять) % статутного капіталу банку, або
- системно важливим банком (за класифікацією Національного банку України), регулятивний капітал (Н1), якого на дату випуску гарантії перевищує 6.0 млрд грн, або
- банком іноземної банківської групи, яка має довгостроковий кредитний рейтинг материнської компанії на рівні не нижче BBB- за методологією Fitch Ratings або Moody's Investors Service або S&P Global Ratings, або
- іноземним банком, який має довгостроковий кредитний рейтинг на рівні не нижче BBB- за методологією Fitch Ratings або Moody's Investors Service або S&P Global Ratings.

У будь-якому випадку, банк не має бути включено до переліку юридичних осіб, щодо яких застосовано спеціальні економічні чи інші обмежувальні санкції державними органами України, США, країн ЄС, Радою безпеки ООН або будь-якою іншою державою чи організацією, рішення та акти якої є юридично обов'язковими».

- (5) Асоціація повідомила, що вказані вимоги до банківських гарантії зазначені в тендерній документації щодо процедур закупівель, розміщених за посиланнями:
- <https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2023-06-09-012512-a>;
 - <https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2023-06-21-017278-a>;
 - <https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2023-07-25-011609-a>;
 - <https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2023-07-25-011537-a>.
- (6) На думку Асоціації, дії АТ «Укрзалізниця» та його підрозділів, які полягають у встановленні вимог до банківських установ, які можуть надавати гарантії як забезпечення тендерної пропозиції / пропозиції, зазначені у Зверненні, є такими, що порушують принципи вільної конкуренції та принципи здійснення публічних закупівель, обмежують можливість банків здійснювати свою діяльність та надавати банківські послуги, визначені банківською ліцензією. Крім цього, Асоціація зазначає, що встановлення вказаних вимог у тендерній документації АТ «Укрзалізниця» є порушенням принципу конституційної рівності всіх суб'єктів права власності та господарювання, що проявляється у привілейованій підтримці певної групи банківських установ.

2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

2.1. Щодо діяльності АТ «Укрзалізниця»

- (7) Постановою Кабінету Міністрів України від 2 вересня 2015 р. № 735 «Питання акціонерного товариства «Українська залізниця» затверджено Статут акціонерного товариства «Українська залізниця» (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 грудня 2023 р. № 1338) (далі – Статут).
- (8) Відповідно до пункту 1 Статуту АТ «Укрзалізниця» є юридичною особою, що утворена відповідно до Закону України «Про особливості утворення акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування», постанови Кабінету Міністрів України від 25 червня 2014 р. № 200 «Про утворення публічного акціонерного товариства «Українська залізниця».
- (9) Абзацами першим та другим пункту 2 Статуту визначено, що:
- товариство утворене як акціонерне товариство, 100 відсотків акцій якого закріплюються в державній власності, на базі Державної адміністрації залізничного транспорту України, а також підприємств, установ та організацій залізничного транспорту загального користування, які реорганізовано шляхом злиття, згідно з додатком 1 до постанови Кабінету Міністрів України від 25 червня 2014 р. № 200

«Про утворення публічного акціонерного товариства «Українська залізниця» (далі – підприємства залізничного транспорту);

– товариство є правонаступником усіх прав і обов'язків Державної адміністрації залізничного транспорту України та підприємств залізничного транспорту.

- (10) Пунктом 6 Статуту передбачено, що метою діяльності товариства є задоволення потреб держави, юридичних і фізичних осіб у безпечних та якісних залізничних перевезеннях у внутрішньому та міжнародному сполученні, роботах та послугах, що виконує та надає товариство, забезпечення ефективного функціонування та розвитку залізничного транспорту, створення умов для підвищення конкурентоспроможності транспортної галузі, а також отримання прибутку від провадження підприємницької діяльності.
- (11) Пунктом 18 Статуту визначено, що АТ «Укрзалізниця» утворює філії, представництва, інші відокремлені підрозділи без статусу юридичної особи як на території України, так і за її межами, які діють на підставі положень.
- (12) Відповідно до інформації, яку надало АТ «Укрзалізниця»², документами, що регулюють в АТ «Укрзалізниця» відносини з питань здійснення закупівель, є:
 - Положення про уповноважену особу (осіб) АТ «Укрзалізниця» (протокол Ц-56/112 Ком.т. засідання правління АТ «Укрзалізниця» від 07.10.2021), відповідно до якого уповноважена особа – особа, яка є працівником замовника (АТ «Укрзалізниця») і визначена (призначена) рішенням правління АТ «Укрзалізниця» відповідальною за організацію та проведення процедур закупівель / спрощених закупівель товарів, робіт і послуг згідно із Законом України «Про публічні закупівлі» та публікацію звітів про договори, що уклалися без застосування електронної системи закупівель, у випадках, визначених Законом України «Про публічні закупівлі». Метою призначення уповноваженої особи є організація проведення закупівель в інтересах АТ «Укрзалізниця» на засадах об'єктивності та неупередженості;
 - Регламент взаємодії уповноважених осіб з підрозділами регіональних філій, філій та апарату управління АТ «Укрзалізниця» при здійсненні закупівель в умовах воєнного стану (протокол Ц-54/106 Ком.т. засідання правління АТ «Укрзалізниця» від 07.12.2022), який визначає процес взаємодії, межі відповідальності та розподіл обов'язків між уповноваженими особами АТ «Укрзалізниця» та підрозділами регіональних філій, філій та апарату управління АТ «Укрзалізниця» під час проведення закупівель товарів, робіт і послуг відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2022 р. № 1178 «Про затвердження особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування», нормативно-правових актів з питань закупівель товарів, робіт і послуг в АТ «Укрзалізниця» в умовах воєнного стану, Порядку здійснення закупівель товарів, робіт і послуг в АТ «Укрзалізниця» в умовах воєнного стану, затвердженого рішенням правління АТ «Укрзалізниця» від 05.03.2022 (протокол № Ц-54/2 Ком.т.) (зі змінами), та інших внутрішніх нормативних документів АТ «Укрзалізниця» з питань здійснення закупівель в умовах воєнного стану;
 - Порядок здійснення закупівель товарів, робіт і послуг АТ «Укрзалізниця» в умовах воєнного стану (далі – Порядок) (протокол № Ц-54/24 Ком.т. засідання правління АТ «Укрзалізниця» від 05.03.2022), метою впровадження якого є організація своєчасного та належного забезпечення АТ «Укрзалізниця» товарами, роботами та послугами для забезпечення стабільного перевізного процесу, здійснення евакуації населення, проведення аварійно-відбудовних, відновлювальних ремонтних робіт, задоволення інших потреб залізничного транспорту загального користування в умовах воєнного стану. Порядок визначає механізм здійснення закупівель товарів, робіт і послуг за рахунок власних / залучених коштів АТ «Укрзалізниця».

²Лист АТ «Укрзалізниця» від 04.04.2024 № Ц-8-94/303-24 (вх. № 8-07/4629 від 05.04.2024).

2.2. Щодо надання гарантій як способу забезпечення виконання фінансових зобов'язань

- (13) Частиною першою статті 546 Цивільного кодексу України передбачено, що виконання зобов'язання може забезпечуватися, зокрема, гарантією.
- (14) Положеннями частини першої статті 560 Цивільного кодексу України встановлено, що:
 - за гарантією банк, інша фінансова установа (гарант) гарантує перед кредитором (бенефіціаром) виконання боржником (принципалом) свого обов'язку;
 - гарант відповідає перед кредитором за порушення зобов'язання боржником.
- (15) Частиною першою статті 200 Господарського кодексу України визначено, що гарантія (банківська гарантія) є специфічним засобом забезпечення виконання господарських зобов'язань шляхом письмового підтвердження банком, іншою фінансовою установою задоволення вимог управленої сторони в розмірі повної грошової суми, зазначеної у письмовому підтвердженні, якщо третя особа (зобов'язана сторона) не виконає зазначене у ньому певне зобов'язання або настануть інші умови, передбачені у відповідному підтвердженні.
- (16) Відповідно до підпункту 4 пункту 3 Положення про порядок здійснення банками операцій за гарантіями в національній та іноземних валютах, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 15.12.2004 № 639 (у редакції постанови Правління Національного банку України від 25.01.2018 № 5), зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 13 січня 2005 р. за № 41/10321 (далі – Положення № 639), банк-гарант – банк, який надає гарантію на користь бенефіціара.
- (17) Підпунктом 9 пункту 3 Положення № 639 визначено, що гарантія – спосіб забезпечення виконання зобов'язань, відповідно до якого банк-гарант бере на себе грошове зобов'язання перед бенефіціаром сплатити кошти в разі настання гарантійного випадку. Зобов'язання банку-гаранта перед бенефіціаром не залежить від базових відносин, які забезпечуються такою гарантією (їх припинення або недійсності), зокрема й тоді, коли посилання на такі базові відносини безпосередньо міститься в тексті гарантії.
- (18) Пунктом 26 Положення № 639 передбачено, що реквізити гарантії банку, наданої як забезпечення тендерної пропозиції відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі» (далі – Закон), повинні відповідати вимогам до забезпечення тендерної пропозиції, установленим нормативно-правовим актом центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері публічних закупівель.
- (19) Форма забезпечення тендерної пропозиції / пропозиції та Вимоги до забезпечення тендерної пропозиції / пропозиції затверджені наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 14 грудня 2020 року № 2628.

2.3. Забезпечення тендерної пропозиції / пропозиції під час здійснення закупівель товарів, робіт і послуг

- (20) Правові та економічні засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб держави та територіальної громади встановлює Закон.
- (21) Пунктом 10 частини першої статті 1 Закону визначено, що забезпечення тендерної пропозиції / пропозиції – надання забезпечення виконання зобов'язань учасником перед замовником, що виникли у зв'язку з поданням тендерної пропозиції / пропозиції, у вигляді такого забезпечення, як гарантія.
- (22) Підпунктами 1 та 4 частини першої статті 5 Закону визначено, що закупівлі здійснюються за такими принципами, зокрема:
 - добросовісна конкуренція серед учасників;
 - недискримінація учасників та рівне ставлення до них.

- (23) Частиною четвертою статті 5 Закону встановлено, що замовники не мають права встановлювати жодних дискримінаційних вимог до учасників.
- (24) Пунктом 15 частини другої статті 22 Закону визначено, що у тендерній документації зазначаються відомості про розмір та умови надання забезпечення тендерних пропозицій (якщо замовник вимагає його надати).
- (25) Частиною четвертою статті 22 Закону регламентовано, що тендерна документація не повинна містити вимог, що обмежують конкуренцію та призводять до дискримінації учасників, а також вимог щодо документального підтвердження інформації про відповідність вимогам тендерної документації, якщо така інформація є публічною, що оприлюднена у формі відкритих даних згідно із Законом України «Про доступ до публічної інформації» та/або міститься у відкритих єдиних державних реєстрах, доступ до яких є вільним.
- (26) Порядок та умови здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом, із забезпеченням захищеності таких замовників від воєнних загроз на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування визначаються Особливостями здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2022 р. № 1178 (далі – Особливості).
- (27) Відповідно до абзацу першого пункту 3 Особливостей замовники, що зобов'язані здійснювати публічні закупівлі товарів, робіт і послуг відповідно до Закону, проводять закупівлі з урахуванням цих особливостей та з дотриманням принципів здійснення публічних закупівель, визначених Законом.
- (28) Абзацом першим пункту 28 Особливостей передбачено, що тендерна документація формується замовником відповідно до вимог статті 22 Закону з урахуванням цих Особливостей.

3. СУБ'ЄКТИ ГОСПОДАРЮВАННЯ – НАДАВАЧІ ГАРАНТІЙ

- (29) Відповідно до пункту 64 частини першої статті 1 Закону України «Про фінансові послуги та фінансові компанії» (далі – Закон про фінансові послуги) фінансова послуга – операція або декілька операцій, пов'язаних однією правовою метою, з фінансовими засобами, що здійснюються в інтересах інших осіб, ніж надавач такої фінансової послуги, а також послуги, прямо визначені спеціальними законами як фінансові послуги.
- (30) За приписами пункту 65 статті 1 Закону про фінансові послуги фінансова установа – юридична особа, метою створення якої є здійснення діяльності з надання фінансових послуг, яка відповідно до закону надає одну чи декілька фінансових послуг на підставі відповідної ліцензії, виданої Регулятором³.
- (31) Пунктом 6 частини першої статті 4 Закону про фінансові послуги передбачено, що надання гарантій є видом фінансових послуг.
- (32) Абзацами першим – другим частини першої статті 13 Закону про фінансові послуги передбачено:

³Регулятор – Національний банк України (пункт 47 частини першої статті 1 Закону про фінансові послуги).

- надавати фінансові послуги мають право фінансові установи та інші особи, які отримали відповідну ліцензію (ліцензії), крім випадків, передбачених частинами третьою – п'ятою цієї статті⁴ та спеціальними законами;
 - ліцензія включає право здійснювати діяльність з надання однієї чи декількох фінансових послуг, зазначених у такій ліцензії, можливість надання яких передбачено законом для надавача фінансових послуг певного виду. Спеціальним законом може бути визначена необхідність отримання окремої ліцензії, яка включає право здійснювати діяльність з надання певної фінансової послуги.
- (33) Частиною другою статті 13 Закону про фінансові послуги визначено, що виключно фінансові установи на підставі відповідної ліцензії, виданої Регулятором, крім випадків, встановлених спеціальними законами, здійснюють такі види діяльності з надання фінансових послуг, зокрема:
- банківську діяльність відповідно до Закону України «Про банки і банківську діяльність»⁵;
 - діяльність фінансової компанії відповідно до розділу VI Закону про фінансові послуги;
 - діяльність кредитної спілки відповідно до Закону України «Про кредитні спілки».
- (34) Отже, фінансові послуги можуть надавати: банки, фінансові компанії, кредитні спілки.

3.1. Банківські установи – надавачі гарантій

- (35) Статтею 2 Закону України «Про банки і банківську діяльність» визначено, що банк – юридична особа, яка на підставі банківської ліцензії має виключне право надавати банківські послуги.
- (36) Відповідно до частин першої та другої статті 47 Закону України «Про банки і банківську діяльність» банк має право:
- надавати банківські та інші фінансові послуги (крім страхування), а також здійснювати іншу діяльність, визначену в цій статті, як у національній, так і в іноземній валюті;
 - банк має право здійснювати банківську діяльність на підставі банківської ліцензії шляхом надання банківських послуг.
- (37) Пунктом 3 частини третьої статті 47 Закону України «Про банки і банківську діяльність» передбачено, що до банківських послуг належить надання коштів та банківських металів у кредит за рахунок залучених у вклади (депозити), у тому числі на поточні рахунки, коштів та банківських металів від власного імені, на власних умовах та на власний ризик.
- (38) Згідно з пунктом 2 частини першої статті 49 Закону України «Про банки і банківську діяльність» як кредитні в цій статті розглядаються операції, зазначені в пункті 3

⁴Частинами третьою – п'ятою статті 13 Закону про фінансові послуги передбачено:

- надавачі фінансових послуг на підставі відповідної ліцензії, виданої Регулятором (крім випадків, встановлених спеціальними законами), здійснюють діяльність з надання фінансових платіжних послуг відповідно до Закону України «Про платіжні послуги». Діяльність з надання фінансових платіжних послуг без необхідності отримання ліцензії можуть здійснювати юридичні особи, за умови авторизації їхньої діяльності (акредитації) у порядку, визначеному законом України, що регулює діяльність з надання платіжних послуг;

- юридичні особи можуть надавати фінансові послуги на підставі авторизації без набуття статусу фінансової установи у випадках, встановлених цим Законом або спеціальними законами. Особливості надання фінансових послуг такими юридичними особами та додаткові вимоги до них визначаються нормативно-правовими актами Регулятора;

- договір, яким передбачається надання фінансової послуги особою, яка на день укладення договору не має права надавати таку фінансову послугу відповідно до цього Закону та спеціальних законів, є нікчемним.

⁵Частинною четвертою статті 2 Закону про фінансові послуги визначено, що діяльність банків регулюється цим Законом з урахуванням Закону України «Про банки і банківську діяльність».

частини третьої статті 47 цього Закону, а також надання гарантій і порук та інших зобов'язань від третіх осіб, які передбачають їх виконання у грошовій формі.

- (39) За приписами пункту 3 частини п'ятої статті 47 Закону України «Про банки і банківську діяльність» банк має право надавати також фінансові послуги у вигляді надання гарантій.

3.2. Фінансові установи (крім банків): фінансові компанії, кредитні спілки – надавачі гарантій

- (40) Національний банк України листом від 26.03.2024 № 24-0006/23691 (вх. № 7-07/4052 від 27.03.2024) повідомив, що підпунктом 2 частини першої статті 29 Закону про фінансові послуги визначено, що фінансова компанія – це фінансова установа, яка на підставі відповідної ліцензії має право здійснювати діяльність з надання одного або декількох з таких видів фінансових послуг, зокрема з надання гарантій.
- (41) Порядок та процедури авторизації діяльності осіб, які мають намір / право здійснювати діяльність з надання фінансової послуги, та умови здійснення ними діяльності з надання фінансових послуг, включаючи, зокрема, порядок та зміни обсягу ліцензії на вид діяльності з надання фінансових послуг, визначені в Положенні про авторизацію надавачів фінансових послуг та умови здійснення ними діяльності з надання фінансових послуг, затвердженому постановою Правління Національного банку України від 29.12.2023 № 199 (далі – Положення № 199).
- (42) У Положенні № 199 визначено вимоги, яким повинні відповідати небанківські фінансові установи для здійснення діяльності з надання фінансових послуг. Умови здійснення діяльності з надання фінансових послуг, у тому числі надання гарантій, визначені, зокрема, у розділі II Положення № 199.
- (43) Відповідно до інформації, яку надав Національний банк України листом від 26.03.2024 № 24-0006/23691 (вх. № 7-07/4052 від 27.03.2024), Закон про фінансові послуги та Положення № 199 не розмежовують категорій компаній, які надають гарантії, за видами гарантій, зокрема й гарантій як фінансового забезпечення тендерної пропозиції.
- (44) Національний банк України повідомив, що з 01.01.2024 набрало чинності Положення про регулювання діяльності фінансових компаній, які мають право здійснювати діяльність з надання гарантій, затверджене постановою Правління Національного банку України від 27 грудня 2023 року № 191 (далі – Положення).
- (45) У преамбулі постанови Правління Національного банку України від 27 грудня 2023 року № 191 зазначено, що небанківські фінансові установи, які відповідно до законодавства України мають право надавати гарантії на підставі ліцензії на провадження діяльності з надання фінансових послуг або ліцензії на діяльність фінансової компанії, зобов'язані виконувати вимоги Положення.
- (46) Відповідно до Положення:
– Положення розроблено відповідно до Закону України «Про Національний банк України», Закону про фінансові послуги, з метою врегулювання діяльності фінансових компаній, які мають право здійснювати діяльність з надання гарантій на підставі ліцензії на діяльність фінансової компанії (далі – небанківський гарант);
– вимоги цього Положення поширюються на небанківських гарантів, крім Фонду часткового гарантування кредитів у сільському господарстві.
- (47) Відповідно до інформації, наведеної в листі Національного банку України від 26.03.2024 № 24-0006/23691 (вх. № 7-07/4052 від 27.03.2024), Положення не містить особливих (додаткових) вимог до фінансових компаній у разі надання ними гарантій як забезпечення тендерної пропозиції / пропозиції.
- (48) Підпунктом 1 пункту 114 глави 10 розділу II Положення № 199 передбачено, що до ліцензії на здійснення діяльності кредитної спілки може бути включено також право на

надання фінансових послуг – надання гарантій (за умови дотримання кредитною спілкою вимог Закону про фінансові послуги, Закону України «Про кредитні спілки» та Положення № 199).

- (49) Отже, фінансові послуги з надання гарантій можуть надавати банки, фінансові компанії й кредитні спілки на підставі відповідної ліцензії.

4. ОПИС ОБСТАВИН ПОРУШЕНОГО ПИТАННЯ

- (50) Інформація, яку надало АТ «Укрзалізниця» (лист від 04.04.2024 № Ц-8-94/303-24 (вх. № 8-07/4629 від 05.04.2024)), свідчить про таке.
- (51) Відповідно до пункту 11.1 витягу з протоколу № Ц-54/71 Ком.т. засідання правління АТ «Укрзалізниця» від 08.08.2022 затверджено рекомендовану форму договору про закупівлю матеріально-технічних ресурсів (крім паливно-мастильних матеріалів, природного газу та електричної енергії) (далі – Рекомендована форма договору). Рекомендована форма договору є додатком до тендерної документації⁶.
- (52) Вимоги до суб'єкта-гаранта⁷ (який може надати банківську гарантію як забезпечення виконання договору) містяться в Рекомендованій формі договору (пункт 11.4).
- (53) З 01.07.2023 філії та регіональні філії АТ «Укрзалізниця» у тестовому режимі використовують Рекомендовану форму договору під час оголошення процедур закупівель матеріально-технічних ресурсів. Вказівку керівникам регіональних філій, філій та керівникам структурних підрозділів АТ «Укрзалізниця» щодо використання Рекомендованої форми договору викладено в листі АТ «Укрзалізниця» від 26.06.2023 № Ц-8-89/310-23.
- (54) Так, за інформацією АТ «Укрзалізниця», Рекомендована форма договору застосовувалася лише до процедури закупівлі матеріально-технічних ресурсів UA-2023-06-09-012512-а. Разом із цим інші три закупівлі (UA-2023-06-21-017278-а, UA-2023-07-25-011609-а, UA-2023-07-25-011537-а) (про які вказано у Зверненні) є процедурами на закупівлю послуг, для яких форми тендерної документації не затверджувалися. Рішення щодо застосування вимог до суб'єктів-гарантів, вказаних у матеріалах конкурсних торгів, підрозділ приймав самостійно⁸.
- (55) У середині серпня 2023 року (через 1,5 місяця після надання вказівки застосовувати Рекомендовану форму договору) АТ «Укрзалізниця» проаналізувало практику Комітету щодо вимог до фінансових установ, які можуть надавати банківські гарантії, і направило філіям та регіональним філіям АТ «Укрзалізниця» лист від 15.08.2023 № Ц-8-94/1133-23 щодо необхідності внесення змін.

⁶Лист АТ «Укрзалізниця» від 04.04.2024 № Ц-8-94/303-24 (вх. № 8-07/4629 від 05.04.2024).

⁷«Банківська гарантія має бути видана однією з наступних фінансових установ:

- банком, у якому держава прямо чи опосередковано володіє часткою понад 75 (сімдесят п'ять) % статутного капіталу банку, або
- системно важливим банком (за класифікацією Національного банку України), регулятивний капітал (Н1), якого на дату випуску гарантії перевищує 6.0 млрд грн, або
- банком іноземної банківської групи, яка має довгостроковий кредитний рейтинг материнської компанії на рівні не нижче BBB- за методологією Fitch Ratings або Moody's Investors Service або S&P Global Ratings, або
- іноземним банком, який має довгостроковий кредитний рейтинг на рівні не нижче BBB- за методологією Fitch Ratings або Moody's Investors Service або S&P Global Ratings.

У будь-якому випадку, банк не має бути включено до переліку юридичних осіб, щодо яких застосовано спеціальні економічні чи інші обмежувальні санкції державними органами України, США, країн ЄС, Радою безпеки ООН або будь-якою іншою державою чи організацією, рішення та акти якої є юридично обов'язковими».

⁸У тендерній документації процедур закупівель UA-2023-06-21-017278-а, UA-2023-07-25-011609-а, UA-2023-07-25-011537-а містилися вимоги до банків-гарантів, про які зазначено у Зверненні.

- (56) У цьому листі АТ «Укрзалізниця» зазначило: *«Під час застосування на практиці Рекомендованої форми договору виявлена необхідність у конкретизації певних пунктів. З метою дотримання вимог законодавства та запобігання ризиків виникнення спірних ситуацій з контрагентами та контролюючими органами пропонуємо до затвердження у встановленому порядку змін до Рекомендованої форми договору врахувати таке.*

Відповідно до актуальної практики Антимонопольного комітету України умови щодо встановлення у тендерній документації та договорах на закупівлю вимог до банків, що надають банківські гарантії (забезпечення виконання договору), визнаються дискримінаційними, а саме такими, що порушують вимоги частини четвертої статті 5 та частини четвертої статті 22 Закону України «Про публічні закупівлі».

Враховуючи викладене, з метою дотримання принципів здійснення закупівель, рекомендуємо пункт 11.4 Рекомендованої форми договору використовувати у такій редакції:

«Банківська гарантія має бути видана банком, який не включено до переліку юридичних осіб, щодо яких застосовано спеціальні економічні чи інші обмежувальні санкції державними органами України, США, країн ЄС, Радою безпеки ООН або будь-якою іншою державою чи організацією, рішення та акти якої є юридично обов'язковими».

- (57) У вересні 2023 року АТ «Укрзалізниця» за результатами розгляду листа Асоціації щодо обмеження постачальників АТ «Укрзалізниця» у виборі фінансових установ (банків) для оформлення банківської гарантії⁹ повідомило Асоціацію про те, що:

- відокремлені підрозділи проінформовано про необхідність внесення змін у проекти договорів про закупівлю шляхом виключення вимог до банківських гарантії;
- філії та регіональні філії АТ «Укрзалізниця» внесли відповідні зміни у проекти договорів про закупівлю (встановлено АТ «Укрзалізниця» за результатами вибіркового аналізу в електронній системі закупівель Prozorro)¹⁰.

- (58) Однак, як свідчить інформація, наведена в листі АТ «Укрзалізниця» від 04.04.2024 № Ц-8-94/303-24 (вх. № 8-07/4629 від 05.04.2024), рішенням правління АТ «Укрзалізниця» від 18.03.2024 (протокол № 82/17 Ком.т.) у Рекомендовану форму договору повернено вимоги до банківських гарантії, а саме:

пункт 11.4. «Банківська гарантія має бути видана однією з наступних фінансових установ:

- банком, у якому держава прямо чи опосередковано володіє часткою понад 75 (сімдесят п'ять) % статутного капіталу банку, або
- системно важливим банком (за класифікацією Національного банку України), регулятивний капітал (Н1), якого на дату випуску гарантії перевищує 6.0 млрд грн, або
- банком іноземної банківської групи, яка має довгостроковий кредитний рейтинг материнської компанії на рівні не нижче BBB- за методологією Fitch Ratings або Moody's Investors Service або S&P Global Ratings, або
- іноземним банком, який має довгостроковий кредитний рейтинг на рівні не нижче BBB- за методологією Fitch Ratings або Moody's Investors Service або S&P Global Ratings.

У будь-якому випадку, банк не має бути включено до переліку юридичних осіб, щодо яких застосовано спеціальні економічні чи інші обмежувальні санкції державними органами України, США, країн ЄС, Радою безпеки ООН або будь-якою іншою державою чи організацією, рішення та акти якої є юридично обов'язковими».

- (59) В обґрунтування повернення в Рекомендовану форму договору вказаних вимог до банків-гарантів АТ «Укрзалізниця» повідомило¹¹, що АТ «Укрзалізниця» як один із

⁹Лист Асоціації від 29.08.2023 № 01.10/1037.

¹⁰Лист АТ «Укрзалізниця» від 07.09.2023 № Ц-8-91/2055-23.

¹¹Лист АТ «Укрзалізниця» від 04.04.2024 № Ц-8-94/303-24 (вх. № 8-07/4629 від 05.04.2024).

найбільших закупівельників в Україні з метою недопущення випадків невиконання банками гарантійних зобов'язань за наданими банківськими гарантіями вважає доцільним та обґрунтованим застосовувати в тендерній документації відповідні вимоги до банків-гарантів, зміст яких, на думку АТ «Укрзалізниця», слугує забезпеченню виконання зобов'язань перед АТ «Укрзалізниця».

- (60) АТ «Укрзалізниця» повідомило, що аналіз закупівель за період 2022 року до квітня 2024 року свідчить про наявність фактів невиконання банками-гарантами, які не включені до переліку системно важливих банків, зобов'язань щодо оплати суми банківської гарантії.
- (61) За інформацією АТ «Укрзалізниця», згідно з положеннями Закону забезпеченням тендерної пропозиції, а саме наданням забезпечення виконання зобов'язань перед заявником, що виникли у зв'язку з поданням тендерної пропозиції, є гарантія. У процесі функціонування й здійснення своїх завдань в умовах воєнного стану особливої важливості набуває виконання контрагентами АТ «Укрзалізниця» своїх зобов'язань за договорами, і саме банківська гарантія слугує тим свідченням, що забезпечить компанію від недобросовісних контрагентів.
- (62) На думку АТ «Укрзалізниця», встановлення вимог до суб'єктів-гарантів обумовлено об'єктивними причинами, що склалися в умовах воєнного стану, які вимагають від АТ «Укрзалізниця» своєчасного та оперативного виконання покладених на нього завдань й захисту себе від недобросовісних контрагентів, а також від невиконання банками, які не відповідають вимогам до банківських гарантій, своїх зобов'язань за банківською гарантією.
- (63) Разом із цим слід зазначити таке.
- (64) Відповідно до пункту 17 частини першої статті 1 Закону Комітет є органом оскарження. Абзацом першим частини першої статті 18 Закону передбачено, що Комітет як орган оскарження з метою неупередженого та ефективного захисту прав і законних інтересів осіб, пов'язаних з участю у процедурах закупівлі, утворює Комісію (комісії) з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель та здійснює інші повноваження, визначені цим Законом та Законом України «Про Антимонопольний комітет України»¹².
- (65) Постійно діюча адміністративна колегія Антимонопольного комітету України з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель прийняла рішення від 12.12.2022 № 7289-р/пк-пз за результатами розгляду скарги товариства з обмеженою відповідальністю «ГАЗЕНЕРГОПОСТАЧ» (далі – Скаржник) щодо порушення замовником – АТ «Укрзалізниця» в особі філії «Центр забезпечення виробництва» (далі – Замовник) – порядку проведення процедури закупівлі¹³ (далі – Рішення № 7289-р/пк-пз).
- (66) Відповідно до інформації, наведеної в Рішенні № 7289-р/пк-пз, у частині II додатка 6 до тендерної документації Замовник зазначив вимоги до банківської установи. Згідно із зазначеними вимогами банківську гарантію має видати одна з таких фінансових установ:
- банк, у якому держава прямо чи опосередковано володіє часткою понад 75 (сімдесят п'ять) % статутного капіталу банку, або

¹²До набрання чинності чинною редакцією положень статті 18 Закону в частині виконання повноважень органу оскарження та функціонування Комісії (комісій) з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель (див. пункт 1 розділу II Закону № 1530-IX від 03.06.2021) Комітет як орган оскарження утворював постійно діючу адміністративну колегію (колегії) з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель із числа державних уповноважених Комітету.

¹³Номер оголошення про проведення процедури закупівлі, оприлюдненого на вебпорталі Уповноваженого органу, та назва предмета закупівлі: UA-2022-11-25-006202-а «Газ природний (Лот 1 - 09120000-6 - Газове паливо; Лот 2 - 09120000-6 - Газове паливо; Лот 3 - 09120000-6 - Газове паливо)».

– системно важливий банк (за класифікацією Національного банку України), регулятивний капітал (Н1) якого на дату випуску гарантії перевищує 6.0 млрд грн, або
– банк іноземної банківської групи, яка має довгостроковий кредитний рейтинг материнської компанії на рівні не нижче BBB- за методологією Fitch Ratings або Moody's Investors Service або S&P Global Ratings, або

– іноземний банк, який має довгостроковий кредитний рейтинг на рівні не нижче BBB- за методологією Fitch Ratings або Moody's Investors Service або S&P Global Ratings.

У будь-якому випадку банк не має бути включено до переліку юридичних осіб, щодо яких застосували спеціальні економічні чи інші обмежувальні санкції державні органи України, США, країн ЄС, Рада безпеки ООН або будь-яка інша держава чи організація, рішення та акти якої є юридично обов'язковими.

- (67) Скаржник зазначив, що вказані положення тендерної документації в наведеній частині щодо вимог до фінансових установ є такими, що обмежують конкуренцію та призводять до дискримінації учасників, які мають надати банківську гарантію, оскільки така вимога штучно обмежує коло банківських установ, у яких учасник може отримати банківську гарантію. Така вимога Замовника обмежує учасників у вільному виборі контрагентів.
- (68) Скаржник, посилаючись на статтю 2 Закону України «Про банки і банківську діяльність», зазначив, що рішенням Правління Національного банку України від 3 березня 2020 року № 155-рш «Про визначення системно важливих банків» визначено перелік системно важливих банків, до якого включено 14 банків, серед яких: А-Банк, Альфа-банк, Кредобанк, ОТП банк, Ощадбанк, Південний, Приватбанк, ПУМБ, Райффайзен Банк Аваль, Таскомбанк, Укргазбанк, Укрексімбанк, Укрсиббанк, Універсал банк.
- (69) Разом із цим до групи банків із державною часткою входило 4 банки. До групи банків іноземних банківських груп входило 18 банків. Загалом же на вересень 2022 року в Україні кількість діючих банківських установ становила 68.
- (70) Скаржник зазначив, що як потенційний учасник закупівлі не має договірних відносин на оформлення банківських гарантій з жодним із банків, які відповідають критеріям, що визначив Замовник у частині II додатка б до тендерної документації. Разом із цим Скаржник вказав, що він має чинні договірні відносини на оформлення банківських гарантій з банком, який не входить до обмеженого кола банків, що визначені в частині II додатка б до тендерної документації, однак має чинну банківську ліцензію на право надання банківських послуг, внесений до Державного реєстру банків, не перебуває в процесі припинення діяльності, а також не включений до переліку юридичних осіб, щодо яких застосували спеціальні економічні чи інші обмежувальні санкції державні органи України, США, країн ЄС, Рада безпеки ООН або будь-яка інша держава чи організація, рішення та акти якої є юридично обов'язковими.
- (71) Отже, на думку Скаржника, оформлення ним банківської гарантії в іншій банківській установі призведе до зайвих витрат, потреби застави матеріальних активів та може негативно вплинути на відносини з банком, з яким налагоджені партнерські відносини. На думку Скаржника, наведені вище обставини безумовно свідчать, що вимога Замовника про те, що банківську гарантію повинна видати одна з фінансових установ, які визначив Замовник у частині II додатка б до тендерної документації, є такою, що обмежує конкуренцію та призводить до дискримінації учасників, оскільки штучно обмежує коло банківських установ, у яких учасник може отримати банківську гарантію.
- (72) Враховуючи викладене, Скаржник просив зобов'язати Замовника внести зміни до тендерної документації в частині вимог, які стосуються гарантії виконання зобов'язань учасника зі сплати забезпечення тендерної пропозиції та забезпечення виконання договору про закупівлю, та узгодити їх із нормами чинного законодавства шляхом виключення додаткових вимог до фінансових установ, які мають надати гарантію

виконання зобов'язань учасника зі сплати забезпечення тендерної пропозиції та забезпечення виконання договору про закупівлю.

- (73) У Рішенні № 7289-р/пк-пз орган оскарження встановив, що Замовник не довів потреби встановлення в тендерній документації вимоги до гарантії виконання зобов'язань учасника зі сплати договірної забезпечення, гарантом за якою виступає банківська установа, яка відповідає одній із вимог до банківської установи, наведеній у частині II додатка б до тендерної документації.
- (74) За таких умов участь у процедурі закупівлі зможуть взяти лише ті суб'єкти господарювання, які зможуть надати банківську гарантію, яку видала банківська установа, що відповідає одному з критеріїв, наведеному в частині II додатка б до тендерної документації, що є дискримінаційним по відношенню до інших суб'єктів господарювання, зокрема Скаржника.
- (75) Отже, Рішенням № 7289-р/пк-пз дії Замовника в частині встановлення в тендерній документації вимог до суб'єктів господарювання, які зможуть надати банківську гарантію, визнані такими, що порушують положення частини четвертої статті 5 та частини четвертої статті 22 Закону, якими передбачена недискримінація учасників, а також права та законні інтереси Скаржника, пов'язані з його участю у процедурі закупівлі, та принципи здійснення публічних закупівель, зокрема, недискримінації учасників, відкритості та прозорості на всіх стадіях закупівель, передбачені частиною першою статті 5 Закону.
- (76) Рішенням № 7289-р/пк-пз Замовника зобов'язано усунути порушення шляхом внесення відповідних змін до тендерної документації. Відповідно до інформації, розміщеної на вебпорталі Уповноваженого органу¹⁴, на виконання Рішення № 7289-р/пк-пз Замовник вніс зміни¹⁵ та виключив зазначені вимоги.
- (77) Разом із цим Комісія Антимонопольного комітету України з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель (далі – Комісія) розглядала скарги на дії інших замовників щодо встановлення вимог до фінансових установ, які можуть надавати банківську гарантію як забезпечення тендерної пропозиції.
- (78) Так, Комісія прийняла рішення № 1845-р/пк-пз від 30.01.2024 за результатами розгляду скарги товариства з обмеженою відповідальністю «МАСТЕР ЗАХИСТ» (далі – ТОВ «МАСТЕР ЗАХИСТ») щодо порушення закладом післядипломної освіти «Центр підвищення кваліфікації служби зайнятості» (далі – Замовник 1) процедури закупівлі¹⁶ (далі – Рішення № 1845-р/пк-пз).
- (79) Відповідно до інформації, наведеної в Рішенні № 1845-р/пк-пз, у тендерній документації встановлено вид забезпечення тендерної пропозиції: електронна банківська гарантія.
- Банківську гарантію має видавати одна з таких фінансових установ:
- банк, у якому держава прямо чи опосередковано володіє часткою понад 75 (сімдесят п'ять) % статутного капіталу банку, або
 - системно важливий банк (за класифікацією Національного банку України), регулятивний капітал (Н1) якого на дату випуску гарантії перевищує 6.0 млрд грн, або
 - банк іноземної банківської групи, яка має довгостроковий кредитний рейтинг материнської компанії на рівні не нижче ВВВ- за методологією Fitch Ratings або Moody's Investors Service або S&P Global Ratings, або

¹⁴Уповноважений орган у сфері публічних закупівель – Міністерство економіки України.

¹⁵<https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2022-11-25-006202-a>

¹⁶Номер оголошення про проведення процедури закупівлі, оприлюдненого на вебпорталі Уповноваженого органу, та назва предмета закупівлі: «UA-2024-01-16-005953-а «Послуги з охорони приміщень Заклад післядипломної освіти «Центр підвищення кваліфікації служби зайнятості»».

– іноземний банк, який має довгостроковий кредитний рейтинг на рівні не нижче BBB- за методологією Fitch Ratings або Moody's Investors Service або S&P Global Ratings. У будь-якому випадку банк не має бути включено до переліку юридичних осіб, щодо яких застосували спеціальні економічні чи інші обмежувальні санкції державні органи України, США, країн ЄС, Рада безпеки ООН або будь-яка інша держава чи організація, рішення та акти якої є юридично обов'язковими.

- (80) Замовник 1 не обґрунтував потреби встановлення в тендерній документації наведеної вище вимоги тендерної документації у вказаній редакції.
- (81) У Рішенні № 1845-р/пк-пз зазначено, що дії Замовника 1 в частині встановлення в тендерній документації вказаних вимог до банків-гарантів порушують вимоги частини четвертої статті 5 та частини четвертої статті 22 Закону, якими передбачена недискримінація учасників, а також права та законні інтереси ТОВ «МАСТЕР ЗАХИСТ», пов'язані з його участю у процедурі закупівлі, та принципи здійснення публічних закупівель, зокрема, недискримінації учасників, відкритості та прозорості на всіх стадіях закупівель, передбачені частиною першою статті 5 Закону.
- (82) За приписами Рішення № 1845-р/пк-пз Замовник 1 повинен усунути вказані порушення шляхом внесення відповідних змін до тендерної документації. Відповідно до інформації, розміщеної на вебпорталі Уповноваженого органу, Рішення № 1845-р/пк-пз виконано та виключено зазначені вимоги¹⁷.

5. ПОЗИЦІЯ ОРГАНІВ ВЛАДИ ЩОДО НАДАННЯ ГАРАНТІЇ ЯК ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТЕНДЕРНОЇ ПРОПОЗИЦІЇ / ПРОПОЗИЦІЇ

- (83) Абзацом третім пункту 1 Положення про Міністерство економіки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 459 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 17 лютого 2021 р. № 124), передбачено, що Міністерство економіки України є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику, зокрема, у сфері публічних закупівель.
- (84) Міністерство економіки України листом від 08.03.2024 № 323-04/17869-03 (вх. № 6-07/3200 від 08.03.2024) повідомило, що законодавство у сфері публічних закупівель не містить обмежень стосовно гарантів та надає право замовникові самостійно встановлювати вимогу про надання забезпечення тендерної пропозиції у вигляді гарантії. При цьому, враховуючи вимоги частини четвертої статті 22 Закону, тендерна документація не повинна містити вимог, що обмежують конкуренцію та призводять до дискримінації учасників.
- (85) Відповідно до інформації, яку надав Національний банк України листом від 26.03.2024 № 24-0006/23691 (вх. № 7-07/4052 від 27.03.2024), у межах виконання своїх функцій Національний банк України не встановив обмежень для банків щодо надання ними банківських гарантій.
- (86) У зв'язку із цим, на думку Національного банку України, встановлення замовником у тендерній документації обмеження вимоги щодо надання гарантії як фінансового забезпечення тендерної пропозиції / пропозиції, виданої саме банком, не узгоджується з вимогами, зокрема, статті 13 Закону про фінансові послуги, за приписами якої фінансові установи мають право надавати відповідні фінансові послуги в межах отриманої ліцензії.

¹⁷<https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2024-01-16-005953-a>

6. ВИСНОВКИ

- (87) АТ «Укрзалізниця» у тендерній документації встановило вимоги до забезпечення виконання договору, якими передбачено, що банківську гарантію має видавати виключно банк, який відповідає одній із вимог, а саме:
 «Банківська гарантія має бути видана однією з наступних фінансових установ:
 – банком, у якому держава прямо чи опосередковано володіє часткою понад 75 (сімдесят п'ять) % статутного капіталу банку, або
 – системно важливим банком (за класифікацією Національного банку України), регулятивний капітал (Н1), якого на дату випуску гарантії перевищує 6.0 млрд грн, або
 – банком іноземної банківської групи, яка має довгостроковий кредитний рейтинг материнської компанії на рівні не нижче BBB- за методологією Fitch Ratings або Moody's Investors Service або S&P Global Ratings, або
 – іноземним банком, який має довгостроковий кредитний рейтинг на рівні не нижче BBB- за методологією Fitch Ratings або Moody's Investors Service або S&P Global Ratings.
 У будь-якому випадку, банк не має бути включено до переліку юридичних осіб, щодо яких застосовано спеціальні економічні чи інші обмежувальні санкції державними органами України, США, країн ЄС, Радою безпеки ООН або будь-якою іншою державою чи організацією, рішення та акти якої є юридично обов'язковими».
- (88) Однак визначення АТ «Укрзалізниця» у тендерній документації вимоги надання гарантії як забезпечення тендерної пропозиції / пропозиції, виданої саме банківською установою, не узгоджується з нормами чинного законодавства, відповідно до якого суб'єктний склад учасників ринку фінансових послуг, які можуть надавати гарантію, не обмежено лише банками.
- (89) Водночас законодавство у сфері публічних закупівель визначає забезпечення тендерної пропозиції у вигляді такого забезпечення, як гарантія, при цьому не обмежує суб'єктного складу гарантів лише банками.
- (90) Дії АТ «Укрзалізниця», які полягають у визначенні в тендерній документації вимог до банків, гарантії яких приймаються як належне забезпечення виконання договору, може мати наслідком:
 – обмеження учасників закупівель у виборі фінансової установи¹⁸, яка може надавати гарантію;
 – надання переваг банківським установам, які відповідають таким вимогам, щодо інших банків-конкурентів¹⁹, які можуть надавати гарантії.
- (91) Враховуючи викладене, встановлення АТ «Укрзалізниця» у тендерній документації вимог до банків, гарантії яких приймаються як належне забезпечення виконання договору, може призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції та порушень законодавства про захист економічної конкуренції.
- (92) Відповідно до частини другої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкти господарювання, органи влади, органи місцевого

¹⁸Національний банк України повідомив, що на 01.01.2022 кількість фінансових компаній, які мали ліцензії на провадження господарської діяльності з надання фінансових послуг (крім професійної діяльності на ринку цінних паперів), а саме на надання гарантій, становила 111, на 01.01.2023 – 67, на 01.01.2024 – 34. На березень 2024 року 32 фінансові компанії мали ліцензію на діяльність фінансової компанії з правом надання послуги – надання гарантій [лист від 26.03.2024 № 24-0006/23691 (вх. № 7-07/4052 від 27.03.2024)].

¹⁹Відповідно до інформації, яку надало АТ «Укрзалізниця» листом від 15.05.2024 № Ц-8-94/466-24 (вх. № 8-07/4629 від 05.04.2024), кількість банків, які відповідали встановленим вимогам у період 2022–2023 років та 5 місяців 2024 року, становила 19 банківських установ.

Разом із цим відповідно до інформації, наведеної на офіційному вебсайті Національного банку України, кількість банківських установ становила: на 01.01.2022 – 71 банківська установа, на 01.01.2023 – 67 банківських установ, на 01.01.2024 – 63 банківські установи, на 01.05.2024 – 63 банківські установи (<https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>).

самоврядування, а також органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.

- (93) Частиною четвертою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що державний контроль за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції, захист інтересів суб'єктів господарювання та споживачів від його порушень здійснюються органами Комітету.
- (94) За приписами пункту 5 частини третьої статті 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» у сфері формування та реалізації конкурентної політики, сприяння розвитку конкуренції, нормативного і методичного забезпечення діяльності Комітету та застосування законодавства про захист економічної конкуренції Комітет має повноваження надавати обов'язкові для розгляду рекомендації та вносити до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, установ, організацій, суб'єктів господарювання, об'єднань пропозиції щодо здійснення заходів, спрямованих на обмеження монополізму, розвиток підприємництва і конкуренції, запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, а також щодо припинення дій або бездіяльності, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.

Враховуючи викладене, з метою здійснення заходів, спрямованих на запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції під час проведення закупівель товарів, робіт і послуг, на підставі пункту 5 частини третьої статті 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» Антимонопольний комітет України надає акціонерному товариству «Українська залізниця» такі обов'язкові для розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Вжити заходів щодо недопущення встановлення в тендерній документації на закупівлю товарів / робіт / послуг вимог до фінансових установ, які мають надавати гарантію виконання зобов'язань учасника зі сплати забезпечення тендерної пропозиції та забезпечення договору про закупівлю, що обмежують:

- учасників процедури закупівлі у виборі фінансової установи, яка може надавати гарантію;
- фінансові установи, які мають ліцензію на здійснення діяльності з надання гарантій, у наданні відповідних послуг.

Рекомендації Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами та особами, яким вони надані.

Про результати розгляду цих рекомендацій повідомити Антимонопольний комітет України у 30-денний строк із дня їх отримання.

Голова Комітету

Павло КИРИЛЕНКО